

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1930-1931	N° 232	Zittingsjaar 1930-1931	
PROJET DE LOI, N° 146 (1929-1930)	SÉANCE du 26 Juin 1931	VERGADERING van 26 Juni 1931	WETSONTWERP, N° 146 (1929-1930)

PROPOSITION DE LOI

organisant le statut des référendaires et greffiers
près les tribunaux de commerce.

RAPPORT

FAIT, AU NOM DE LA COMMISSION (¹),
PAR M. JORIS.

MADAME, MESSIEURS,

Dans les développements de la proposition de loi soumise à la Commission spéciale, l'honorable M. Sinzot a très clairement exposé le but de la loi, c'est-à-dire établir une séparation entre les opérations à caractère juridique et la partie administrative de l'activité des tribunaux de commerce.

Comme il le constate si bien, la grave erreur de la loi du 11 mai 1910, a été de maintenir aux référendaires les fonctions de greffiers, et aux référendaires-adjoints les fonctions de greffiers-adjoints. (Le titre de greffiers-adjoints a été supprimé par la loi du 30 juillet 1920, art. 12.)

Aussi votre Commission spéciale a-t-elle, dès sa première séance, décidé à l'unanimité qu'il y a lieu de donner, en principe, un avis favorable à la proposition de loi qui vous est soumise. Votre Commission a toutefois estimé qu'il y avait lieu d'apporter à la proposition de loi certaines modifications, tendant à fixer les attributions tant des référendaires que des greffiers, ces fonctions chevauchant, dans l'état actuel de la législation, les unes sur les autres, et créant ainsi d'inévitables conflits.

Nous pensons qu'en laissant aux référendaires les charges et les avantages reconnus aux magistrats, et en attribuant aux greffiers les devoirs et les responsabilités que les diverses dispositions législatives leur imposent, la situation souhaitée s'établira tout naturellement, et cela uniquement en supprimant, dans l'article 63 ancien de la loi du 11 mai 1910 les termes malencontreux suivants : « le référendaire fait fonction de greffier », et dans l'article 63 de la nouvelle

(¹) La Commission était composée de MM. Meysmans, président; Deschrijver, De Winde, Joris, Marck, Piérard et Soudan.

WETSVOORSTEL

tot regeling van het statuut der referendarissen
en der griffiers bij de rechtbanken van koophandel.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE (¹), UITGEBRACHT
DOOR DEN HEER JORIS.

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

In de toelichting van het aan de Bijzondere Commissie onderworpen wetsvoorstel, heeft de achtbare heer Sinzot zeer helder het doel der wet uiteengezet, namelijk : een scheiding doen te stellen tusschen de verrichtingen van juridischen aard en het administratief gedeelte van de werkzaamheid der rechtbanken van koophandel.

Zooals hij het terecht vaststelt, bestond de groote dwaling van de wet van 11 Mei 1910 er in, dat zij door de referendarissen het ambt van griffier, en door de adjunct-referendarissen het ambt van adjunct-griffier liet uitoefenen. (Sedert de wet van 30 Juli 1920, art. 12, is de titel van adjunct-griffier verdwenen.)

Daarom heeft uwe Bijzondere Commissie, van hare eerste vergadering af, eenparig beslist dat het behoorde, in principe, een gunstig advies uit te brengen op het u onderworpen wetsvoorstel. Uwe Commissie was echter van gevoelen dat het noodig was aan het wetsvoorstel sommige wijzigingen toe te brengen, om de ambtsbevoegdheden zoowel van de referendarissen als van de griffiers nader te bepalen, daar die functies, in de tegenwoordige wet, over elkaar stonden en alzoo onvermijdelijke geschillen verwekten.

Door aan de referendarissen de aan de magistraten erkende lasten en voordeelen te laten behouden en aan de griffiers de verplichtingen en de verantwoordelijkheden toe te kennen, welke hun door de onderscheidene wetsbepalingen worden opgelegd, meenen wij dat de gewenschte toestand gansch natuurlijk zal tot stand komen en dit enkel en alleen door, in het vroeger artikel 63 van de wet van 11 Mei 1910, de volgende ongelegen bewoordingen te schrappen :

(¹) De Commissie bestond uit de heeren Meysmans, voorzitter; Deschrijver, De Winde, Joris, Marck, Piérard en Soudan.

loi proposée, les mots : « remplace le greffier à l'audience ».

Cette suppression faite, nous obtenons un article 63 qui donnera satisfaction à tous. Cet article serait ainsi conçu :

« Il y a dans chaque tribunal de commerce un référendaire qui assiste le tribunal.

« Il assiste le président du tribunal en matière de référé et de juridiction contentieuse ou gracieuse. »

De plus, nous proposons d'ajouter :

« Par sa présence et sa signature, il donne le caractère d'authenticité aux mentions de la feuille d'audience, aux jugements et aux ordonnances rendues en matière de référé et de juridiction contentieuse ou gracieuse. »

L'article se terminerait ainsi :

« Il est nommé et peut être révoqué par le Roi. »

Le caractère d'authenticité étant ainsi donné aux actes où la présence du référendaire est constatée, la présence d'un greffier devient superflue.

Ainsi la charge des référendaires sera bien déterminée; ils restent les conseillers juridiques du tribunal et du président, nantis de toutes les qualités et avantages des magistrats.

Les greffiers rempliront tous les devoirs qui leur sont dévolus et imposés par les lois, arrêtés et règlements; ils en supporteront aussi toutes les responsabilités. Ils auront donc notamment à signer les expéditions, délivrées par le greffe.

Les préoccupations économiques et l'esprit d'organisation rationnelle de notre époque, comme aussi l'importance et le nombre toujours croissant des affaires soumises au tribunaux de commerce de 1re et de 2e classes, justifient pleinement, et nécessitent même, la création du grade de greffier en chef.

Tel est l'objet du § 2 de l'article 64 de la loi proposée.

Les référendaires étant déchargés des fonctions de greffier et des responsabilités qu'elles comportent, la direction du greffe et du personnel devra nécessairement être assumée — *comme dans toutes les autres juridictions* — par un chef, greffier de carrière.

Afin d'élargir le choix du greffier en chef nous proposons d'ajouter au troisième alinéa du § 2 de l'article 64 les mots suivants :

« ou s'il n'a rempli pendant cinq ans les fonctions de

« de referendaris neemt de ambtsverplichtingen van griffier waar », en in artikel 63 van het wetsvoorstel, de woorden : « en den griffier ter terechtzitting vervangt ».

Die wijzigingen gedaan zijnde, bekomen wij een artikel 63 dat iedereen zal bevredigen. Het artikel zou dus luiden als volgt :

« Er is bij elke rechtbank van koophandel een referendaris die de rechtbank bijstaat.

« In zake van kortgeding en van rechtsmacht voor geschillen of van vrijwillige rechtsmacht, staat hij den voorzitter der rechtbank bij. »

Daarenboven stellen wij voor toe te voegen :

« Door zijn aanwezigheid en zijn handtekening, hecht hij het kenmerk van authenticiteit aan de vermeldingen van het zittingblad, aan de vonnissen, aan de in zake van kortgeding en van rechtsmacht voor geschillen of van vrijwillige rechtsmacht verleende uitspraken. »

Het artikel zou eindigen als volgt :

« Hij wordt door den Koning benoemd en kan door den Koning worden afgezet. »

Het authenticiteitskarakter alzoo gegeven zijnde aan de akten waarbij de aanwezigheid van den referendaris wordt vastgesteld, is de aanwezigheid van een griffier overbodig geworden.

Alzoo zal het ambt der referendarissen goed omschreven zijn; zij blijven de rechtskundige adviseurs van de rechtbank en van den voorzitter, bekleed met al de hoedanigheden en voordeelen van de magistraten.

De griffiers zullen al de hun door de wetten, besluiten en reglementen toegekende en opgelegde verplichtingen vervullen; zij zullen er ook al de verantwoordelijkheden van dragen. Zij zullen dus inzonderheid de door de griffie afgeleverde uitgiffen moeten teekenen.

De invoering van den graad van hoofdgriffier wordt ten volle gebillijkt en zelfs noodzakelijk gemaakt, wegens de economische zorgen en den geest van redematige inrichting die thans heerscht, zooals ook wegens de belangrijkheid en het immer stijgend aantal zaken die aan de rechtbanken van koophandel van 1° en van 2° klas onderworpen worden.

Dit is het voorwerp van § 2 van artikel 64 der voorgestelde wet.

Eens de referendarissen ontlast van de ambtsverplichtingen van griffier en van de daartoe behorende verantwoordelijkheden, zal de directie van de griffie en van het personeel noodzakelijkerwijze — *zooals in alle overige jurisdicties* — moeten waargenomen worden door een hoofd, beroepsgriffier.

Ten einde de keuze van den hoofdgriffier te verruimen, stellen wij voor aan de derde alinea van § 2 van artikel 64, de volgende woorden toe te voegen :

« of zoo hij niet gedurende vijf jaar het ambt van

greffier dans un tribunal de commerce et occupé, pendant au moins vingt ans dans ce tribunal, une charge conférée par arrêté ministériel. »

Il peut être utile de rappeler que les alinéas 3, 4 et 5 de l'article 64, § 1 sont la reproduction de l'article 11 de la loi du 3 janvier 1925, et que, lors de la discussion de cette loi, l'honorable Ministre de la Justice d'alors, M. F. Masson, a, au nom du Gouvernement, fait supprimer de la proposition de loi en discussion un texte autorisant les référendaires à confier aux référendaires-adjoints la direction du greffe. (Ann. parlém., 26 novembre 1924, p. 62.)

Quant à la question de préséance, le corps des référendaires prendra dans les tribunaux de commerce le rang assigné par l'article 190 de la loi du 18 juin 1869 au Parquet de M. le Procureur du Roi dans les tribunaux de première instance, c'est-à-dire avant le greffier en chef et les greffiers.

En ce qui concerne le traitement du greffier en chef, il y aurait peut-être lieu de compléter d'urgence les dispositions de la loi du 30 juillet 1923 sur le traitement des membres de l'Ordre judiciaire.

Notre nouveau texte répond aux appréhensions formulées par les référendaires, lesquels pouvaient craindre que la création du poste de greffier en chef les mettrait en quelque sorte sous la dépendance de ceux-ci, et pouvait en tous cas susciter des interprétations différentes. En effet, puisque ce sont les signatures des présidents et des référendaires qui donneront le caractère d'authenticité aux mentions de la feuille d'audience, aux jugements et aux ordonnances rendues en matière de référé et de juridiction contentieuse ou gracieuse, le caractère de magistrat du référendaire se trouve encore renforcé.

Cette mise au point, qui ne fait que consacrer une situation de fait, en la régularisant, constitue également un pas dans l'évolution normale du statut des référendaires, dont parlaient déjà les développements de la proposition de loi et qui doit conduire à leur conférer la présidence des Chambres au tribunal de commerce.

La Commission émet l'avis que cette question devrait être mise à l'étude, en vue de la nouvelle composition des tribunaux de commerce, à la suite des élections consulaires qui auront lieu l'année prochaine par le nouveau corps électoral.

Le Rapporteur,
JORIS.

Le Président,
L. MEYSMANS.

griffier in een rechtbank van koophandel heeft vervuld en, gedurende ten minste twintig jaar, in die rechtbank een bij ministerieel besluit verleend ambt heeft waargenomen. »

Het kan nuttig zijn er aan te herinneren, dat de alinéas 3, 4 en 5 van artikel 64, § 1 de weergave zijn van artikel 11 der wet van 3 Januari 1925 en dat, bij de behandeling van die wet, de achtbare Minister van Justitie, toen de heer F. Masson, namens de Regeering, uit het in behandeling zijnde wetsvoorstel, een tekst doet wegvallen, waarbij de referendarissen gemachtigd worden aan de adjunct-referendarissen, de directie der griffie op te dragen. (Handelingen van 26 November 1924, blz. 62.)

Wat de voorrangskwestie betreft, zal het korps der referendarissen, in de rechtbanken van koophandel, een rang innemen toegewezen door artikel 190 der wet van 18 Juni 1869 aan het Parquet van den aeer Procureur des Konings in de rechtbank van eersten aanleg, te weten, vóór den hoofdgriffier en de griffiers.

Wat betreft de jaarwedde van den hoofdgriffier, zal het wellicht noodig zijn, bij hoogdringendheid, de bepalingen aan te vullen van de wet van 30 Juli 1923 op de jaarwedden van de leden der Rechterlijke Orde.

Onze nieuwe tekst beantwoordt aan de opvattingen loor de referendarissen omschreven, welke konden crezen dat het tot stand brengen van den post van hoofdgriffier hen eenigermate onder gezag van dezen zou brengen en, in ieder geval, op verschillende wijze zou kunnen geïnterpreteerd worden. Inderdaad, daar het de handteekeningen zijn van de voorzitters en van de referendarissen, die het authenticiteitskarakter zullen geven aan de vermeldingen van het zittingblad, aan de vonnissen en aan de uitspraken in zake van kortgeding en van rechtsmacht voor geschillen of van vrijwillige rechtsmacht verleend, wordt het karakter van magistraat van den referendaris nog versterkt.

Deze nauwkeurige rechtzetting welke alleen een feitelijke toestand bekrachtigt, door hem te regulariseren, is levens een stap vooruit op de baan der normale evolutie van het statuut der referendarissen, waarover reeds sprake was in de toelichting van het wetsvoorstel en die er moet toe leiden hun het voorzitterschap van de Kamers in de rechtbank van koophandel te verleen.

De Commissie is van advies dat die quaestie zou moeten ter studie worden gelegd, met het oog op de nieuwe samenstelling van de rechtbanken van koophandel, ten gevolge van de consulaire verkiezingen die, toekomend jaar, door het nieuwe kiezerskorps zullen gedaan worden.

De Verslaggever,
JORIS.

De Voorzitter,
L. MEYSMANS.

**AMENDEMENTS
PROPOSÉS PAR LA COMMISSION.**

Rédiger comme suit les modifications proposées à l'article 63 :

Il y a dans chaque tribunal de commerce un référendaire qui assiste le tribunal.

Il assiste le président du tribunal en matière de référé et de juridiction contentieuse ou gracieuse.

Par sa présence et sa signature, il donnera le caractère d'authenticité aux mentions de la feuille d'audience, aux jugements et aux ordonnances rendues en matière de référé et de juridiction contentieuse ou gracieuse.

Il est nommé et peut être révoqué par le Roi.

Modifier comme suit le § 2 de l'article 64 :

§ 2. Il y a dans chaque tribunal de commerce de 1re et de 2e classe un greffier en chef qui est nommé et peut être révoqué par le Roi. *Son traitement sera égal à celui du greffier en chef du tribunal de première instance de son arrondissement.*

Le greffier en chef est assisté d'un ou de plusieurs greffiers. Le nombre en est déterminé par le Roi d'après les besoins du service.

Nul ne peut être nommé greffier en chef d'un tribunal de commerce s'il n'a rempli pendant dix ans les fonctions de greffier, de greffier-adjoint, ou de commis-greffier d'un tribunal de commerce ou d'un tribunal de première instance *siégeant consulairement, ou s'il n'a rempli pendant cinq ans les fonctions de greffier dans un tribunal de commerce et occupé, pendant au moins vingt ans dans ce tribunal une charge conférée par arrêté ministériel.*

Les greffiers sont nommés par le Roi sur deux listes doubles, présentées, l'une par le référendaire, l'autre par le greffier en chef.

Ils peuvent être révoqués par le Roi.

**AMENDEMENTEN
DOOR DE COMMISSIE VOORGESTELD.**

De bij artikel 63 voorgestelde wijzigingen doen luiden als volgt :

Er is bij elke rechtbank van koophandel een referendaris die de rechtbank bijstaat.

In zake van kortgeding en van rechtsmacht voor geschillen of van vrijwillige rechtsmacht, staat hij ten voorzitter der rechtbank bij.

Door zijn aanwezigheid en zijn handtekening, zal hij het kenmerk van authenticiteit verleen en aan de vermeldingen van het zittingsblad, aan de vonnissen en aan de uitspraken verleend in zake van kortgeding en van rechtsmacht voor geschillen of van vrijwillige rechtsmacht.

Hij wordt benoemd en kan uit zijn ambt ontsd worden door den Koning.

§ 2 van artikel 64 wordt gewijzigd als volgt :

§ 2. Bij elke rechtbank van koophandel der 1re en der 2^e klasse, is een hoofdgriffier die door den Koning wordt benoemd en door den Koning kan afgezet worden. *Zijn jaarwedde zal gelijk zijn aan die van den hoofdgriffier der rechtbank van eersten aanleg van zijn arrondissement.*

De hoofdgriffier wordt door een of meer griffiers bijgestaan. Hun getal wordt, naar de vereischen van den dienst, door den Koning bepaald.

Niemand kan hoofdgriffier bij een rechtbank van koophandel worden benoemd, zoo hij niet, gedurende tien jaar, het ambt van griffier, van adjunct-griffier of van commies-griffier bij een rechtbank van koophandel of bij een rechtbank van eersten aanleg *zetelende* in handelszaken heeft vervuld, of *zo* hij niet, gedurende vijf jaar, het ambt van griffier bij een rechtbank van koophandel heeft vervuld, of *ten* gedurende ten minste twintig jaar, bij die rechtbank een bij ministerieel besluit begeven ambt heeft waargenomen.

De griffiers worden door den Koning benoemd op twee dubbelgestelde lijsten, voorgedragen de eene door den referendaris, de andere door den hoofdgriffier.

Zij kunnen door den Koning worden afgezet.

**AMENDEMENTS
PROPOSÉS PAR LA COMMISSION.**

Rédiger comme suit les modifications proposées à l'article 63 :

Il y a dans chaque tribunal de commerce un référendaire qui assiste le tribunal.

Il assiste le président du tribunal en matière de référé et de juridiction contentieuse ou gracieuse.

Par sa présence et sa signature, il donnera le caractère d'authenticité aux mentions de la feuille d'audience, aux jugements et aux ordonnances rendues en matière de référé et de juridiction contentieuse ou gracieuse.

Il est nommé et peut être révoqué par le Roi.

Modifier comme suit le § 2 de l'article 64 :

§ 2. Il y a dans chaque tribunal de commerce de 1re et de 2e classe un greffier en chef qui est nommé et peut être révoqué par le Roi.

Le greffier en chef est assisté d'un ou de plusieurs greffiers. Le nombre en est déterminé par le Roi d'après les besoins du service.

Nul ne peut être nommé greffier en chef d'un tribunal de commerce s'il n'a rempli pendant dix ans les fonctions de greffier, de greffier-adjoint, ou de commis-greffier d'un tribunal de commerce ou d'un tribunal de première instance siégeant consulairement, ou s'il n'a rempli pendant cinq ans les fonctions de greffier dans un tribunal de commerce et occupé, pendant au moins vingt ans dans ce tribunal une charge conférée par arrêté ministériel.

Les greffiers sont nommés par le Roi sur deux listes doubles, présentées, l'une par le référendaire, l'autre par le greffier en chef.

Ils peuvent être révoqués par le Roi.

**AMENDEMENTEN
DOOR DE COMMISSIE VOORGESTELD.**

De bij artikel 63 voorgestelde wijzigingen doen luiden als volgt :

Er is bij elke rechtbank van koophandel een referendaris die de rechtbank bijstaat.

In zake van kortgeding en van rechtsmacht voor geschillen of van vrijwillige rechtsmacht, staat hij den voorzitter der rechtbank bij.

Door zijn aanwezigheid en zijn handteekening, zal hij het kenmerk van authenticiteit verleen aan de vermeldingen van het zittingblad, aan de vonnissen en aan de uitspraken verleend in zake van kortgeding en van rechtsmacht voor geschillen of van vrijwillige rechtsmacht.

Hij wordt benoemd en kan uit zijn ambt ontzet worden door den Koning.

§ 2 van artikel 64 wordt gewijzigd als volgt :

§ 2. Bij elke rechtbank van koophandel der 1^e en der 2^e klasse, is een hoofdgriffier die door den Koning wordt benoemd en door den Koning kan afgezet worden.

De hoofdgriffier wordt door een of meer griffiers bijgestaan. Hun getal wordt, naar de vereischen van den dienst, door den Koning bepaald.

Niemand kan hoofdgriffier bij een rechtbank van koophandel worden benoemd, zoo hij niet, gedurende tien jaar, het ambt van griffier, van adjunct-griffier of van commies-griffier bij een rechtbank van koophandel of bij een rechtbank van eersten aanleg zetelende in handelszaken heeft vervuld, of zoo hij niet, gedurende vijf jaar, het ambt van griffier bij een rechtbank van koophandel heeft vervuld en, gedurende ten minste twintig jaar, bij die rechtbank een bij ministerieel besluit begeven ambt heeft waargenomen.

De griffiers worden door den Koning benoemd op twee dubbelgestelde lijsten, voorgedragen de eene door den referendaris, de andere door den hoofdgriffier.

Zij kunnen door den Koning worden afgezet.

(6)

SESSION DE 1930-1931.		I	ZITTINGSJAAR 1930-1931.
Proposition, N° 246 (1929-1930). Rapport, N° 232.	Séance du 15 juillet 1931.	Vergadering van 15 Juli 1931.	Voorstel, Nr 246 (1929-1930). Verslag, Nr 232.

PROPOSITION DE LOI organisant le statut des
référendaires et greffiers près les tribu-
naux de commerce.

AMENDEMENTS présentés par M. MUNDELEER,

1.-AJOUTER LE § SUIVANT AU § 2 DE L'ARTICLE
64 DE LA LOI :

Son traitement sera égal à celui du
greffier en chef du tribunal de première
instance de son ressort.

2.-AJOUTER A L'ALINEA 2 DU § 2 DE L'ARTICLE
64 DE LA LOI, LES MOTS :

greffier à titre personnel.

WETSVOORSTEL tot regeling van het statuut
der referendarissen en der griffiers bij de
rechtbanken van koophandel.

AMENDEMENTEN ingediend door den h. MUNDELEER.

1.-AAN ARTIKEL 64, § 2 DER WET, DE VOLGENDE
§ TOEVOEGEN :

Zijne jaarwedde zal gelijk zijn aan die
van den hoofdgriffier van de rechtbank van
eersten aanleg van zijn rechtsgebied.

2.-AAN ALINEA 2 VAN ARTIKEL 64, § 2 DER WET,
TOEVOEGEN DE WOORDEN :

griffier ten persoonlijken titel.

Léo MUNDELEER.